

При обиколката си бѣхъ събралъ нѣкои стари книги и мраморни плочи съ образи, които предадохъ въ Народната Библиотека безъ никакво вознаграждение; нѣ една извънредно голѣма глава съ сгрѣчаща отъ четири сант. на носѣтъ кость, която бѣхъ ископалъ въ Провадия изъ единъ отъ римскитѣ врѣмена гробъ, искахъ да я прѣдамъ на Живкова и да му явяж за нѣкои мраморни плочи съ надписи, които издирихъ въ много мѣста, особно въ с. Врачешъ (Орханійско), както и за два гроба въ Търново, въ които се намирали останки на двѣ тѣла облѣчени въ архиерейски одѣжди и корона на главата, който да се распореди за тѣхното изваждане. Повечъ отъ 20 пкти отивахъ и у дома му, нѣ все билъ занятъ, а най-послѣ на 12 Февр. 1891 г. когато да остава София, предадохъ единъ листъ отъ обширната программа на разсилния, като вѣрвахъ, че тя поне ще привлече вниманието на Живкова за да ме приеме. Слѣдъ минутка разсилния ми повърна листа съ слѣдующата забелѣжка: „министерството дава помощъ за книги, които ще се печататъ, и ако бждатъ ржкописитѣ предадени на рецензия“. Нито бѣхъ поискалъ нито можехъ да поискамъ помощъ отъ министерството, защото, книгата не бѣше още готова за печатъ, а обикаляхъ по събиране свѣдения. Живковъ обаче, гдѣ е мислилъ когато е писалъ това, не знаа.

Обиколката ми изъ България, която се продължи цѣли три години не бѣше отъ завиднитѣ. Материалъ ако и да събрахъ много повече отколкото предполагахъ, нѣ жандармитѣ и шпионитѣ въ нѣкои градове на всяка стѣпка ме преслѣдваха, а пкъ въ Кѣзжлагачъ ме и арестуваха. Покойния Стамболовъ, който съ двѣтѣ си ржцѣ вардеше Короната, много майки расплака, много стопанки въ черно облѣче и много сирачета остави. Нѣ и неговата майка расплакаха, и неговата жена зачерниха и неговитѣ дѣчица сирачета останаха. А пкъ и онзи, който извърши това съ Стамболова и него ще постигне тѣзи участь. Сждебнитѣ закони по нѣкогашъ се тѣчятъ, нѣ естественния не се тѣче и той е неумолимъ.

Слѣдъ нарежданието една часть отъ материала, указа се, вмѣсто 30, че той ще излезе нѣколко пкти по 30 печатни коли и азъ рѣшихъ да го распредѣля на три части, нѣ средства за отпечатвание вече нѣмахъ.